

In het historisch, meer bepaald aan de geschiedenis van het oude hertogdom Brabant gewijde tijdschrift "Eigen Schoon en de Brabander" (jaargang 63, 1980, nummers 7-8-9, blz. 335-336) uit J. Verbesselt lof en wat kritiek over twee recente, historische monografieën, geschreven door Jos Lauwers, de ene over de gemeente Zaventem, de andere over het stadje Diegem. Uit zijn recensie, bevoegd en degelijk, ontlene wij enkele interessante passages : bespiegelingen en losse gedachten over hoe het er heden-daags aan toegaat bij het samenstellen en uitgeven van een moderne stads- of dorps-geschiedenis. "(...) Wij bespreken de werken te samen omdat ze een nieuwe trend volgen in de geschiedschrijving van onze dorpen. Sinds enkele jaren schrijft men geen klassieke geschiedenis van een bepaald dorp meer, maar geeft men een gezamenlijk beeld. Wij leggen de nadruk op "het beeld" wegens de overvloedige illustraties, die de tekst begeleiden. Wij bekennen graag dat wij bij het begin van deze nieuwe opvatting aarzelend stonden en niet goed wisten waar men naartoe ging. Bij het lezen van het werk van Jos. Lauwers over Diegem zien wij klaar. Men verlaat het oud stramien van de Dorpsgeschiedenis, dat de doorsnee-lezer niet aanspreekt, en zoekt het contact op met de inwoner door hem illustratief zijn dorp te leren kennen. Wij stellen vast dat het inslaat en elkeen in het dorp zich het werk aanschaft. Wat moeten wij er over denken ? De beroepshistoricus zal er geen nieuwe gegevens in vinden tenzij details en illustraties. De gewone man krijgt er zijn gading. Moeten wij dan het pad van de klassieke geschiedenis van het dorp verlaten ? Wij menen van niet. Er blijven twee vormen. De historicus moet zijn werk van opzoeken voortzetten. Hij moet nieuwe gegevens aanbrengen en moet tegelijk zijn visie verbreden. De tijd van de geschiedenis van "mijn Dorp" zonder de kontekst van de streek waarin hij woont, is voorbij. Elk dorp heeft voorzeker zijn eigenheden, maar behoort tot een ruimer geheel. Zo gezien krijgt een geschiedenis van een dorp een ruimere dimensie. Wij denken aan de fusiegemeenten, alhoewel dit beeld niet opgaat daar de ontwerpers van deze gemeenten weinig of geen belang aan de al of niet historische banden van de gemeenten hebben gehecht en meestal om politieke redenen gemeenten hebben samengevoegd op basis van een stemmentelling. Wat wij bedoelen is het onttrekken van de dorpsgeschiedenis uit het te enge kader. Daarom is er nog werk voor de geschiedschrijving. Wat dan met de nieuwe vorm ? Hier blijft nog altijd ruimte voor discussie, gelet op de reacties. Alles draait rond het zoeken naar een evenwicht. Een eerste vaststelling : de titel "Geschiedenis van Diegem (of Zaventem)" is verval-len en terecht.

Jos Lauwers geeft drie titels : Watermolens, Kasteelheren en Bedevaartkerk als blikvan-gers. Volgens de inhoud ontbreken : de gemeente en het verenigingsleven, die nochtans een grote plaats innemen. (...) J. Lauwers schrijft voor de gewone mens. Deze stelt het op prijs en wil het boek hebben als een herinnering aan zijn dorp en zijn inwo-ners, waarin hij een deeltje van zichzelf terugvindt. (...) Hierbij rijst de vraag : hoever mag men gaan ? Welke zijn de verhoudingen tussen tekst en illustraties ? Dit noemen wij : het zoeken naar het evenwicht. Overdrijft men niet door een boek aan 864 bladzijden met 900 illustraties ? Men kan dus allicht boeken samenstellen van 1.000 bladzijden en meer. Wij zijn de mening toegedaan dat men selectiever zal moeten te-werkgaan. Een Kijkboek, goed, maar niet overdrijven. Al bij al, de opvattingen over de geschiedenis van een dorp veranderen. Heeft de klassieke dorpsgeschiedenis afgedaan ? Wij geloven het niet, omdat daar aan pionierswerk wordt gedaan, zonder hetwelk geen verhaal van mensen, feiten en dingen kan worden opgesteld. In dit verband een sugges-tie. Zouden de schrijvers van de nieuwe richting in een inleiding niet vermelden dat de basis van hun werk berust op de opzoeken van hun voorgangers die zij hebben verwerkt en aangevuld ? Wij zijn altijd gelukkig te kunnen vermelden wat onze voor-gangers voor ons hebben gedaan, omdat zij ons zoveel tijd en moeite hebben bespaard. De ene kan zonder de andere niet voort. Wij juichen de idee van J. Lauwers toe de man uit de straat in contact te brengen met het Verleden en Heden van zijn dorp ; maar vragen hem rekening te willen houden met een paar vragen" (Einde van de citaten uit J. Verbesselts recensie).

E. SMISSAERT